

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljâ: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljâ: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljâ 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljâ tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 58.

V Ljubljani, v četrtek 12. marca 1885.

Letnik XIII.

Pogled v Francijo.

Francoska revolucija je mati našega liberalizma, to je načelo hinavskega protiva, tihe vstaje. Danton, Marat, Robespierre itd. so bili sicer zdivjani morilci, a vendar le senca sedanjih sovražnikov kraljevim prestolom, altarju in svetovnemu redu; kajti pozlaté ti svileni vrvice, preden vtakneš vanjo svoj vrat. Polagoma prilivajo hladilni pijači morečega strupa, ki žejnim narodom razjeda mozeg in kost. Vzglede ni treba. Opozoriti hočemo čitatelja le na sedanji parlamentarizem v evropskih državah. Zastopa li ktera zbornica popolno mnenja in želje svojih volilcev? In ako jih zastopa, morejo li zastopniki onim željam dati postavno moč? Nikakor ne.

Poglejmo v Belgijo, Berlin, na Dunaj itd., povsod so čudne razmere. V Avstriji se je sicer liberalcem izvil iz rok po pravem potu državno krmilo, zato pa nam preté v domačem občevarju z ustajo, v javnem pa in celó v zbornici s prusko armado.

In kako je v Franciji? Tu, kjer se je porodila mati sedanje „prostosti“, opazujemo zadnja desetletja, da vladajo le posamezniki, ne pa večina v zbornici. Napoleon III. je bil samodržec; po zadnji vojski Thiers. Isto je skušal Mac Mahon, a ni razumel. Gambetta je vladal v Franciji, dokler je stal za zagrinjalom. Komaj se je vsedel na ministerski stol, moral je iti, ker uprla se mu je zbornica. To je bila v petdesetih letih edina reakcija proti osebni vladi pojedinca. Dve leti vladal sedaj Ferry, in že je vladar v Franciji ter gospoduje v nekaj cvetoči deželi. Ko je prevzel svoj posel, imel je v zbornici komaj tretjino svojih prijateljev, malo ne dve tretjini so šteli Gambettisti. Tem je moral toraj izročiti najvažnejše posle, vnanje zadeve, pravosodje in vojsko. Toda Challemel-Lacour, minister vnanjih zadev, Ferryju ni bil po volji, odstrani ga ter sam zasede njegovo mesto. Vojaški minister Campenon mu je bil pretrdovraten, in dal mu je slovo. Waldeck-Rousseau in Martin Fenille, ministra notranjih zadev in pravosodja, nekdanja ljubljenca Gambette, nimata poleg Ferryja nikakega vpliva. Ves položaj v zbornici se je spremenil. Pri nastopu je Ferryju ukazovala večina, sedaj zapoveduje Ferry večini. Spretnosti mu ne moremo odreči, ker okoristiti se zna z mnogimi okolnostmi.

Tako je porabil Tongkinško vojsko v to, da ima prosto roko v vnanji politiki. Nikoli ni Ferry jasno razložil položaja v Tongkingu ali Egiptu; in vendar sta Tonking in Egipt že mnogo let najvažnejši vnanji vprašanji za Francijo. Zbornica mu je celó večkrat izrekla svoje zaupanje in dostavila le ponižno željo, da Ferry vgodno reši napominani vprašanji Franciji v čast in korist. Proti volji vročekrvnih Gambettistov sklenil je Ferry prijateljstvo z Bismarkom in se strinja z njim v vseh važnih vnanjih zadevah. To prijateljstvo je Bismark označil v zbornici 10. januarja: „Mnogo let — smem reči od 1866 — nismo si bili s Francijo tako dobri, kakor danes. To je posledica modre in zmerne francoske vlade, ki vé kakor mi ceniti dobrote miru. Obe vladi veste, da na kontinentu ne bi bilo večje nesreče od nemško-francoske vojske. Pobotali smo se, za zmagovalca in zmagane je velika nesreča; tudi srečna vojska take velikosti je nesreča za deželo, ki jo mora vojevati, in mislim, da na nobeni strani ni takih skušnjav.

Manjšine „rerum novarum cupidae“, ki hoté strmoglaviti sedanjo vlado, najdete v vsaki deželi.“

Na ta preobrat vnanje politike opozoril je zbornico general Campenon pri svojem odstopu: „V vsem sem družega mnenja, kakor Ferry in ostali ministri. Čutim le eno domovinsko dolžnost, da namreč zberemo in vredimo vse moči dežele in se obrnemo proti edinemu sovražniku na znani meji. Vojsna naša je za to vrejena in nima družega namena. Toda Ferry gre Bismarku na limanice; zato dela Francija mnogo let za Nemčijo. Sprl nas je kanceler z Italijo in Španijo in razdvojiti nas hoče z Anglijo.“

Vendar smemo trditi, da je Francozu v večini prirojeno veliko večje sovraštvo do Angleža nego do Nemca, in da je Francija mnogo pridobila vsled sporazuma z Nemčijo. Prej je bila osamljena, sedaj se je približala tricarski zvezi. V Tunisu in zapadni Afriki ima večji vpliv in proti Angležem močnejšo zaslonbo.

To pripozna tudi „Figaro“, Ferryju sovražen list: „Enoletno soglasje z Nemčijo koristilo je nam več kakor desetletno prijateljstvo z Anglijo.“

Akoravno pa je Ferry v vnanji politiki dokaj srečen, vendar so spoznali razumni možje, da dežela peša in hira. Germain, nekdanji prijatelj Thiersov in Gambettin ter vplivna oseba v zbornici, je razložil vzroke propada v javnem pismu. Po ustavi bi morale biti tri najvišje oblasti, toda v resnici vlada le Ferry. Grevy, predsednik ljudovlade, in senat staničli. Vso oblast prisvojila si je zbornica ter jo zopet izročila Ferryju. Ta jim je v zameno prepustil deželno upravo. Gambettisti gospodarijo kakor turški paše v vseh višjih javnih službah, Ferry istotako v vnanjih zadevah. Germain piše dalje: „Po mojem prepričanju je škodljivo blagru in moči države, ako vlada le ena zbornica in ena stranka. Prepričan sem o potrebi, da mora predsednik države potegniti se za red in prostost. Narod naj ne pozabi te potrebe. Monarhija je propadla, ker je bila v rokah le neke vrste ljudi. Ljudovlada se ne bode vkoreninila, dokler nasprotuje pridobljenim pravicam in zastopa le eno vrsto. Toda, kaj govorim o monarhiji in ljudovladi? Francoske stranke se že sto let ne pogajajo za obliko vlade; marveč za to, ktera vrsta ali kateri socialni sloj naj ima krmilo v rokah. To je tako resnično, da so se 1874 in 1875 monarhisti sprijaznili z ljudovlado, in da so bili republikanci edini sovražniki ljudovlade.“

Enako šiba vlado in njene privržence zbornični predsednik Brisson v svojem listu „Siccle“ rekoč, da ima sedanja večina pri vsakem glasovanju pred očmi le prihodnje volitve. „Sedaj se vršči parlamentarni polom“, piše dalje list, „spomina nas na smrtni boj (1871 izvoljenega) narodnega sobranja. To je bilo tako opešalo, da več ni moglo skleniti nobene postave. Toda tudi kazni za pregreške ni izostala; občna volilna pravica jo je obsodila. Žalibog so sedaj tako slepi, da ne sprevidijo, s koliko večimi upi pričakujejo monarhisti volitve kakor zadnjič. Javno mnenje je nezadovoljno z razmerami. Cela vrsta nesreč je omejila razvoj narodnega bogastva; vojska v Tongkinu povzročila je veliko nezadovoljnost; neizkušenost zbornice pri mnogih reformah, negotovost, in abotnost mnogih pretresovanj, to in še mnogo družega ne priporoča poslancev volilcem, katerih glasove lové.“ Republikanska „France“ je pisala: Nikoli še ni nobena zbornica v štirih letih naredila toliko napak, neumnosti in protislovja kakor

sedanja. „Do, ut des“, to je sedaj v cvetji na Francoskem.

(Konec prih.)

Nagovor sv. Očeta

na častitko kardinalov o priliki obletnice zasedanja stolice sv. Petra se glasi:

Z občutki največjega dopadajenja sprejememo častitko, ktero ste nam v imenu celega kardinalskega kolegija prinesli, ter kolegiju ob priliki obletnice zasedanja stola sv. Petra svojo popolno zadovoljnost izražamo za marljivo in razumno sodelovanje, s katerim nas pri vodstvu sv. cerkve podpira. Ravnateljstvo to je v resnici silno težka butara za naše ramena, da živo čutimo potrebo nebeške in svetne pomoči, da ne omahnemo. Ako se ozremo na sedemletno dobo našega pontifikata (največjega mašništva), na njegovo veliko odgovornost in na trnjevo pot, po kateri nam je hoditi, pretrese se duša v nas, kakor se je tresla prvi dan, kedar smo morali veliko službo prevzeti. Niso toliko dnevne skrbi in vedna opravila, ki nam jemljejo pogum; kajti plemeniti namen, iz katerega se opravljajo in pa pomoč, ktere se nadjamo od tistega, čegar nevreden služabnik smo, imata pač moč to breme olajšati in prijetno napraviti. Tudi jeza, razžaljenja in grožnje, katerim smo v razuzdanem in hudobnem časnikarstvu izpostavljeni, nas ne oplašijo; kajti spominjamo se, kako se je našemu Božjemu Mojstru tukaj godilo. Spomin na to okrepčuje nas, da vsako razžaljenje naše osebe radovoljno prenašamo in kolikor mogoče slavno. Kar nas globoko žali, je, da se še po mnogih krajih cerkev ne priznava, da se njeni dobrohotni in sveti nameni zasmehujejo in obrekujejo, njeno miroljubno poslanstvo sovraži, njena moč v sponi kuje, njene blagodejne naprave podirajo, in njene dobrote zaničujejo; in to v času, kakor je ravno sedanji, v katerem svet rešitve toliko potrebuje in ktero mu edino le cerkev dati zamore. Najbolj pa nas žali položaj, v katerem se nahaja tukaj v Rimu namestnik Jezusa Kristusa, kajti ta je tem težavnejši in trji, čem dalje traja. Res, da se ne manjka takih, ki trdijo in govoré: Rimski papež naj bi se vravnal po sedanjih razmerah, ter naj bo zadovoljen s prostostjo, ki mu je ostala. Tako govorjenje ni družega, kakor primeček zaničevanja in razžaljenja k že obstoječi škodi. Ali mar ni resnica, ki je vsem očitna, da mi, kakor smo sedaj, nismo sami svoji, temveč smo v oblasti nekoga družega, kateri dobro vemo, da smo v njegovi oblasti, vsako uro svoje sovraštvo do nas poviša, iz ničevnih razlogov naše naredbe ovira in kakor so ljudje in slučaj sploh, lahko vsak trenutek celo proti naši osebi sovražnosti obnovi, ktere so v prejšnjih časih mnogo žrtev iz naše vrste zahtevale. Ali se ne bode zgodilo? Kdo vé? Kdor se ni pomišljal cerkvene države napasti, Rima s silo polastiti se ter se celó do vrat našega sedanjega domovanja vriniti, kakošno varnost nam zamore tak podati, da se ne bo tudi nad našo osebo predrznil?

Ali nismo ravno nedavno čuli o brezbožnih nakanah in divji grožnji proti temu miroljubnemu pribežališču našemu?

Pa če se tudi od vsega tega nič ne zgodi, kje je popolna prostost papeževa pri vladanji cerkve božje? Še nam je v živem spominu napad na pro-

pagando in na apostoljsko učiteljske, s katerim je prava vera celega sveta v zvezi na korist dušam. Kaj naj govorimo o naših odlokih gledé izpraznjenih škofij? o odlokih, ki se po eni strani popolno krivično zavlečejo, po drugi strani pa mnogokrat vsled postav, ktere brez pravega vzroka marsiktero cerkev po Laškem stiskajo, celó nemogoči postanejo. Konečno pa še celó v Rimu nimamo nič več moči, vedno večji hereziji (krivoverstvu) zapaha zariniti; nič več ni v naši moči razširjanju spridenih in brezbožnih nauk in postav vstavljati se, ktere resnicam katoliške vere naravnost v obraz bijejo in cerkvenim postavam nasprotujejo. Ali je tak položaj po mislih vsakega pošteno mislečega mogoč na daljši, na vstrajen obstanek? Ali se to spodobi najvišjemu pastirju skupnega katoličanstva, in najvišji oblasti od Kristusa mu podeljeni in dostojanstvu apostoljskega sedeža? Gotovo ne! Prenašati pač zamoremo tak položaj, toda, kakor dolgo naj tudi traja, sprejel ga nobeden ne bode, ne mi in ne naših naslednikov kteri. Tu gré za življenje in za moč sv. cerkve; namreč za neodvisnost in prostost najvišje oblasti, za ktero so se Rimski papeži v zaupanji na Boga in pogumni zarad svoje dolžnosti na zemlji vedno borili in so tudi zmagali. Vdani v voljo božjo kakor prvi dan našega pontifikata hodili bomo po trnjevi poti s posebno pomočjo božjo, ktero smo si za-se in za vse verno ljudstvo od Boga izprosili; svetu pa, ki pogubi nasproti hiti, si bomo pa prizadevali pridobiti koristi sv. vere, za ktere sedaj res še ne mara, da, še celó pobija in preganja jih na jako brezumen način. Sodelovanje svetega kolegija, na ktero se zanašamo, nam bo tudi v bodočnosti na veliko tolažbo in pomoč. V tem zaupanju damo Vam, kakor tudi drugim članom sv. kolegija ter vsem navzočim za znamenje naše posebne ljubezni apostoljski blagoslov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. marca.

Notranje dežele.

Po viharji debati, ki jo je nedavno Knotzov deviški govor v *postaniški zbornici* napravil, ondi zopet ljubi mir vlada. Na 9. t. m. je bilo iz začetka tako mirno, da če bi ondi ne bilo galerije, bi se bilo pač lahko z Gothe-jem reklo: „V vseh vršičkih je mir!“ Na dnevnem redu so imeli „brambovce“, o kterih se je budgetna debata proti koncu pomikala. Minister Welsersheimb je govornika Oberndorferja med štirimi očmi podučil, kako se njemu zdi o Oberndorferjevem govoru, kterega smo včeraj na tem mestu omenjali in drugi poslanci pa tudi niso nič kaj pri volji galeriji povoda dati za nove škandale. Galerija je že mislila, da ne bo danes „nič za nas“, kar se pričné debata o našem budgetu. Govorili so mnogi pro, mnogi contra. Levičarji so zopet že do celega obrabljenega fraze o zatiranih Nemcih iz krošnje izvlekli in s tistimi okoli sebe mahali, desnica si je pa mislila: „Ko bi vsaj Slovan vlada tako zatirati hotla, kakor Nemce, kako srečni bi bili.“ Galerija je zavriščala, kakor vrabci v prosi, jela je sikati in žvižgati, ko je govornik Adamek omenjal nedostatkosti, ki se Slovanom še vedno po šolah godé. Desnica zahteva mir, predsednik naj sprazni galerijo, ona nima pravice desničarjem sikati; levičarji se za-njo potegujejo, rekoč, da ni galerija, temveč levica je sikala. Grof Wurmbrand ima o prebivalstvu Avstrije jako čudne pojme, ter jih deli v prvi, drugi in tretji razred, kar je pa popolno proti določbam vstave, kajti vsled te so vsi državljani med seboj enakopravni. Škoda, da žlahtni grof tega vedeti neče, ali pa je od velikonemškega sleparstva tako omamljen, da tega v resnici ne vé, kajti levičarji še vedno mislijo, da so oni sami „nemški narod“ v Avstriji. Škoda, da se je štajarski grof s tako navdušenostjo levičarjev, teh brezobzirnih strankarjev, oklenil, ker je vendar obljubil, da hoče pravičen biti. — V seji 10. t. m. oglašil se je k točki prosveta poslanec dekan Pflügel. Omenjal je razmere o verskem zakladu, ki je skoraj povsod pasiven, le na Českem, Moravskem in po obeh Avstrijah je še aktiven. Skupni dohodki njegovi so komaj milijon goldinarjev, kar bi na vsakega katoliškega prebivalca komaj 5 do 6 krajcarjev doklade znašalo. Pflügel se nadja, da bo vlada postavila o kongrui kolikor mogoče hitro rešila. Odločno oporeka misli, da bi bil verski zaklad lastnina države. Kakor vsaka druga vera, ima tudi katoliška cerkev pravico premoženja imeti in tej pravici se do sedaj še ni odpovedala ter se ji tudi še dandanes priznava. Verski zaklad ustanovila je jako temna točka v avstrijski zgodovini tedaj, ko so se razganjali redovniki, ki so se njihova posestva za ničevno ceno prodajala in so šle dragocene umetnine za neznatne krajcarje na boben. Iz tistega

denarja napravil se je verski zaklad in je ostal cerkvena last, ki se ji v pravni državi ne smé odrekati.

Debata o *proračunu naučnega ministra* spravila je zopet marsikaj na dan, kar že težko čaka kake preosnove. Poslanec Pirquet (levičar) oglašil se je k točki „sreduje šole“ ter je primerjal veliko butaro, ktera se tem dijakom naklada, z neprimerno prostostjo, ki vseučilišnikom preseda. Govornik je omenjal v dosego svojega namena najpoprej, da je velikošolcem popolnoma na voljo dano, ali obiskujejo predavanja ali ne in se mu ni treba dosti za šolo brigati. Na vsake dve leti po en državni izpit in če mu je sreča mila, da ga dovrši, dobi spričevalo, da je pridno poduk obiskoval, če tudi šole ni nikdar drugače od znotraj videl, kakor kedar je plačal šolnino. Taka spričevala niso drugega nego uradno potrjena laž in govornik želi, da bi se tukaj kaj zgodilo, kar bi tolikanj nadarjenih mladenčev varovalo pred pogubo, ktera jih doleti na veliki šoli, kjer so preveč sami sebi prepuščeni. Po 400 se jih vpiše k temu ali onemu profesorju na obiskovanje predavanja, če tudi je na prvi pogled videti, da bi jih v dotično dvorano z veliko težavo komaj 200 šlo. Predavanja navadno obiskuje k večem kakih 20 do 40. Kako vse drugače je pa to na gimnaziji, kjer se dragi čas z nepotrebnimi in za današnje življenje popolno nekoristnimi predmeti zapravlja. Čemu se ondi preobložena mladina muči z brezmiselnimi starogrščino? ali bi ne bila na njenem mestu francosčina ali angleščina mnogo več vredna za življenje? Kako se podučuje matematika, ki ima v navadnem življenji tako imenitno mesto v človeški družbi, brezvspešno na celi gimnaziji, kjer se dijakom dokazi v glavo vtepa, ki bi še le na velikih šolah nekaj pomena imeli za tiste, ki bi se mislili stroki posvetiti. O kakem praktičnem poduku v matematiki na gimnazijah niti pojma nimajo! Kako se podučuje zgodovina, ta velevažen predmet na tehtnici človeške omike? Kako se mučijo dijaki z dolgimi vrstami števil in imen, prave podobe zgodovinskega dogodka, njegovih vzrokov in nasledkov, kar je stokrat večjega pomena, kakor so pa imena in številke, pa skoraj ni nikjer najti. Na veliki šoli preveč prostosti in premalo poduka, na srednjih šolah pa ravno narobe preveč poduka, premalo prostosti in to na škodo učeče se mladine, ki na dan po 8 do 11 ur v mučno delo temeljitega uka vprežena hira na duši in telesu in po dovršeni gimnaziji s polno glavo, a za nobeno praktično delo ne rabljiva med svet stopi. Še celo pri vojaki jo morajo hoditi učiti. Naše šole bi morale na polovico manj znanstvenega, pa vsaj dvakrat toliko dejanskega poduka imeti.

Tako daleč so *Nemci v Avstriji* že prišli s svojim večnim povdarjanjem, da so oni tisti, ki avstrijsko državo kvišku držé, ter za vse to nimajo druge zahvale, kakor zatiranje od današnje vlade, da se jim je svet že smeja, jel, ker se mu taka trditve že smešna zdi. Posebno malo vere imajo pa nemškoliberalci na Ogerskem. „Nemzet“ piše: „Skrajni čas je, da avstrijski Nemci nehajo po svetu laž trositi, češ, mi smo stebrovje, na katerem Avstrija stoji, mi smo možje, v kterih je vtemeljena državna ideja. O kaj še, kdo jim bo le kaj tako otročjega verjel. Avstrija se je do sedaj obdržala po svoji dinastiji. Da se je narodom samostojnost pri določevanju državnih potrebščin določila ni še tako dolgo. Čas bi pa res bil, skrajni čas, in to ravno sedaj, da bi si Nemci v resnici zasluge za državo pridobiti skušali, toda morali bi popolnoma na drugo pot kreniti, po kteri sedaj kretajo. Ako niso več sposobni zvonec v državi nositi, kar se jim je nedavno v državnem zboru dokazalo, kakor na dlani, je to le njihova krivda. Manj strastnega sovraštva in več pravicoljubnosti vzdrževalo bi jih bilo še dandanes lahko na krmilu, kjer so po cela desetletja nenemške narode pestili in stiskali, da so poslednji krvavi pót potili, le da se je prvim dobro godilo, zato se jim pa zdaj ravno prav godi. Kakor sedaj vse kaže, se jim ne bo kmalo posrečilo zgubljene vere v svojo dozdevno moč pridobiti. Posebno so se pa tako zvani liberalni Nemci za dolgo časa nemogoče storili.

Škof Strossmayer popotoval bo z veliko množico katoliških Hrvatov k grobu sv. Metoda na Moravski Velehrad. „Pester L.“ pravi, da bodo Strossmayerjevi romarji na Velehradu skušali peticijo na sv. Očeta skupaj spraviti, ki naj bila bi od tisoč in tisoč Slovanov podpisana, s ktero bi namestnika Kristusovega na zemlji prosili, da bi se pri Slovanih zopet liturgija sv. Metoda, t. j. slovanščina vpeljala v cerkveno službo božjo. S to peticijo podala se bo menda kolikor možno obilna deputacija v Rim naravnost k sv. Očetu, kamor jo škof Strossmayer sam popelje, in bo dotično peticijo izročila.

V *ogerskem državnem zboru* imajo na dnevnem redu načrt postav o vpokojevanji uradnikov, ministrov in državnih tajnikov. Za vpokojevanje ministrov so se poslanci večinoma tako izrekli, da bi bilo dobro nobene stalne dōbe določiti, kedaj da naj se pri ministru pričlenja sposobnost za vpokojevanje. Če bi se namreč natanko določilo, koliko let bi moral minister služiti, bi se marsikomu slabo godilo, če bi bil prisiljen poprej odstopiti, preden bi mu, recimo, triletna dōba potekla. Tak minister bi bil prisiljen zopet to postati, kar je bil poprej in njegova družina bi imela nado, da bo morda še lačna hodila. Tisza sam je za to, da se ne določi

nobena stalna dōba, kar bi marsikakega nadarjenega moža ostrušilo minister postati, če ima sicer dobro in kolikor se dá neodvisno službo v zasobnosti, v kteri s svojo družino dobro shaja. Pač pak je prav, da se določi dōba vpokojske sposobnosti za državne tajnike, kajti le-ti so že več uradnikom podobni, kakor pa ministri. Tudi za druge državne uradnike in služabnike se mora nekaj storiti, kajti določila, ki so do sedaj v tem oziru merodajna, so jako pomanjkljiva, položaj vdov in sirot, ako jim uradnik - oče odmrje, pa tako žalosten, da mu ga ni kmalo para. Ako se bo uradnikom na stare dni primerna pokojnina, njihovim ostalim pa vgodna preskrbnina zagotovila, dobila bo država mnogo več in bolj sposobnih uradniških moči, kakor jih ima sedaj, ker ne bo vsak po boljši privatni službi gledal, kjer si več lahko za starost prihrani, kakor pa v slaboplačani državni.

Vnanje države.

Določila, s kterimi je Avstrija *Kongiško državo* v zapadni in osrednji Afriki priznala se glasé: I. Mednarodno Kongiško društvo se zaveže, da ne bo pobiralo nikake carine od blaga ali trgovine, ki se bode sedaj ali pozneje v njene pokrajine uvaževalo. Posebno se pa tu carinska določba raztega na vse ono blago, ktero se bo memo Kongiških kataraktov po cesti ali pa po želenici preváževalo. II. Avstrijskim državljanom je obljubljena pravica, da se smejo ondi naseljevati in bodo uživali vse tiste pravice, ktere so namenjene narodnostim, na ktere se bo družba najbolj ozirala, ter bodo pod varstvom družbe imeli varnost svoje osebe in premoženja, ter bodo smeli popolnoma prosto in po svoji vesti izvrševati svoje verske dolžnosti, braniti svoje pravice, vdeleževati se trgovine, obrtnije in brodarstva. Posebno pa se jim je določila pravica ondi nakupiti sveta in poslopij, ali taiste v najem jemati ali oddajati, trgovino ali brodarstvo pod avstrijsko zastavo pričeti. III. Društvo se zaveže, da bodo vseh dobrot, ktere bi se izvanredno kaki drugi narodnosti pripoznale, v tistem trenutku tudi Avstriji deležni postali. Glede konzularnega poslovanja ima Avstrija vse tiste pravice, kakor vsaka druga država. IV. Če bi sedanje društvo svojo državo ali pa tudi le del od nje komu drugemu odstopilo, novi posestnik vse pravice in dolžnosti do avstro-ogerskih državljanov s posestvom vred prevzame. V. Avstro-Ogerska pripozna kongiško zastavo — zlato zvezdo v višnjem praporu za zastavo prijazne ji države. Določila so podpisana v Berlinu od avstro-ogerskega pooblaščenca grofa Széchenyi-ja in od polkovnika kongijske države v Afriki — Straucha.

Lahi se pripravljajo že na četrto ekspedicijo v Rudeče morje in se prav malo brigajo za to, kaj Angleži v Suakimu in Kortu počno, ali kaj bode Turčija rekla. Vse ladjedelavnice po Laškem dobile so povelje, da se morajo pri izdelovanji naročenih parnikov toliko podvizati, da bodo vsi novi vojni parniki že meseca maja za vožnjo in za boj pripravi. Vojni admiralat v Neapelji dobil je povelje vse pripraviti, kar bo za četrto ekspedicijo potrebno in pri vsakem polku dobila je po jedna kompanija ukaz pripravo na odhod.

Francozje se nadjajo, da jim bodo Kitajci morda že danes ali jutri mir ponudili. Kljub temu, pravijo francoski listi, da so bili Kitajci tu pa tam tepeni, so vendarle svojo vojaško čast rešili in se nam smejo prav brez vse sramote približati in mir z nami skleniti. Pred vsem bo pa potreba, da se Kitaj za vedno odpové Tonkinu; kakor hitro pa se bo to zgodilo, potem bi ne bilo nobene zapreke več, da bi se jeli takoj o mirovni pogodbi razgovarjati. Take razgovore so Kitajci s Francozi že lansko leto imeli, pa so namesto miru vojsko iz njih izcimili. Kako bo le letos? Kitajci so sicer res sprevideli, da Francozom če tudi na domači zemlji niso kos, in da čem več časa bi se bojevali z njimi, tolikanj več škodo bi imeli. Ali bodo pa skušnje tudi na dobro obrnili, kdo vé pri toliki trmoglavosti kitastih Kitajcev.

V angleški dolenji zbornici poročal je vojni minister Hartington o stroških, kokikor že sedaj *Sudanske ekspedicije* veljajo in kakošen namen da imajo. Glavni in konečni smoter jim je Chartum, poglavitna naloga pa vničenje Mahdijeve oblasti. Preden se bodo pa tega lotili, mislijo popred njegovega generala Osmana Digma prijeti in tega streti. Kakor vse kaže, bodo se menda še ta mesec težkega dela poprijeli, preden velika vročina nastane. Ob enem je pa vojni minister zahteval, da naj se vojska za 3000 mož pomnoži, stroški za ponilsko ekspedicijo naj se pa takoj plačajo, ker bode svota 1,300.000 funtov šterlingov zadosti velika za to finančno leto. Vlada si je bila vedno v svesti, da je pred vsem drugim pridobitev Chartuma in vničenje Mahdijeve moči potrebno (čudno in vendar je vse storila, kar jo je pri izpeljavi te misli ovirati zamoglo). Osmana Digma bo menda Graham zgrabil z 12.000 možmi, ter bo skušal njegove čete, kterih je v Suakimski okolici blizo 20.000, razgnati, cesto iz Suakima v Berber oprostiti in za varnost od Berberja do Chartuma skrbeti. Tudi zgradba železnice iz Suakima v Berber se je dovela v poslaniški zbornici in ravno tako, da se smejo iz Indije nekteri polki v Suakim poslati. Načrt angleške vlade bi že bil, če le ne bo zopet propadla!

Izvirni dopisi.

Iz Št. Ožbaldske županije, 10. marca. Pojasnilo g. J. Kersnika, dné 5. t. m., v 53. št. „Slovenca“, sili me še enkrat omeniti dogodkov pri volitvi novega srenjskega zastopa Št. Ožbaldske županije. Razprave te vrste so mi gotovo zelo neljube in tudi bralcem več ali manj zoprne; vendar pa moram odločno zavrniti obdolženje v zgoraj imenovani številki „Slovenca“, kakor bilo bi sporočilo o volitvi v 50. št. „Slovenca“ neresnično. Temu nasproti naravnost rečem, da vse, kar je bilo ondi rečeno in vsaki dogodek sporočila posebej dokažem, če treba, z veliko pričami. Tudi rečem, da je g. J. K—ovega „pojasnila“ krivo edino le vedenje njegovo in njegovih pomočnikov. Gosp. J. K. se ni kar le državljske svoje pravice posluževal pri volitvi, ravnal je tudi enostransko proti srenjam Št. Gotard in Čemšenik vsled posebne zveze z nasprotno stranko, o kateri zvezi znabiti g. K. še kaj vé od zadnjih volitev za deželni zbor.

Delala sta v smislu njegove stranke v zadevah volitve tudi dva njegova sodelalca pisarne gg. Š. in R. Sama obljudenost vasi Blagoviške ni navduševala vseh treh gospodov za tako postopanje. Primera obljudenosti obeh krajev je pokazal izid volitve, dasiravno so Blagovičani volili domá, Št. Gotardčani in Čemšeničani pa so morali nekteri do 5 ur hodá daleč iti. — Kako se je zgodilo, da je okrajna cesta do Št. Gotarda in Čemšenika ravno te leta prejenjala, vé g. K. prav gotovo, saj je ravno on to cesto, ravno pred zadnjimi volitvami za deželni zbor z g. Škoficom ogledoval in trdil, da nihče ne more siliti ljudi cesto popravljati, če tudi je bilo to naročeno od c. kr. okrajnega glavarstva v Kamniku.

Gosp. K. hoče gosp. župniku Blagoviškemu na vsak način volitveno borbo vsiliti, dasiravno se je vsestransko previdni in blagi ta gospod volitvi popolno odtegnil in sicer s pametnih vzrokov. Značajan gospod pa tudi gotovo pové g. K—u, če ravno to zahteva, da tega ni storil zato, da bi s tem postopanje g. K—ove stranke odobral. Tako tudi omenjeni gospod potrdi gotovo, da se je od Blagovičanov nasprotne volilne stranke naravnost reklo, da ljudem nihče ne zameri; tedaj tudi ljudem ni nihče napačnih namenov podtikal; komu se je pa dokazala agitacija, naperjena proti duhovščini, je v onem sporočilu naravnost povedano. Primerjal tudi ni nihče, kateri bi bili boljši kristijani in katoličani, Blagoviški in Št. Ožbaldski gospodarji, ali Št. Gotardski in Čemšeniški. Ne sanja pa se nam le, ampak še prav dobro vemo, da pri zadnjih volitvah za deželni zbor je bil izmed duhovnov le edini gospod Blagoviški za volilnega moža izvoljen; njegove izvolitve pa niso tudi določili le glasovi Blagovičanov in Št. Ožbaldčanov, izmed katerih mnogi tudi domačega gospoda niso volili, ampak Čemšeničanov in Št. Gotardčanov. Proti komu je bila takrat agitacija, kdo jo je vodil, in za koga? tudi g. K. in voditelji njegove stranke dobro vedó! Nič drugzega več ne navedem — saj sem tudi to storil le prisiljen, da zavrnem trditev, kakor bi bilo sporočilo v 50. št. neresnično. Kakor zadnjega sporočila resničnost, tako tudi današnjega, dokažem vse rečeno z obilnimi pričami, ako kdo zahteva.

Da sem tudi jaz se poslužil državljske pravice pri volitvi, in da se potegujem za srenje, katerim se zato, da so nekoliko v gorovji, gotovo ne smejo kratiti državljske pravice, kar bi se prav občutno zgodilo, ko bi bilo vse po volji one stranke, mi menda nihče ne sme v greh šteti. Pa — prizadeti in bralci — brez zamere!

Fr. R. Čemšeniški.

S Štajarskega, 9. marca. (Štatva presv. Trojice v Gradci.) Ko je pred 200 leti kuga po Štajarskem hudo razsajala, so naši predniki razne zaobljube delali, da bi od Boga odvrgnjenje te strašne šibe izprosili. Vpokojen šolski svetovalec dr. Richard Peinlich, nekdanj gimnaz. ravnatelj v Gradci, spisal je nemški „Zgodovino kuge na Štajarskem“ — kaplan M. Leskovec priobčil je pa v „Slov. Gosp.“ l. 1883 in 1884 slovenski nekaj prav zanimivih zgodovinskih črtic o tej neusmiljeni morilki, ki je na tisoče in tisoče naših pradedov podavila. Iz teh spisov zvemo, da samotni, kamniti stebri s podobo križa so spominki onih žalostnih časov, ko po kugi pomorjenih niso mogli vseh na navadnih pokopališčih pokopavati, ampak so jim večkrat sredi polja kraj večnega počitka odbrali. Stavili so tudi kapele, altarje, štatve, da, tudi lepe cerkve vsled svojih zaobljub za odvrgnjenje kuge.

Tako so n. pr. Celjani postavili l. 1680 lepo cerkev sv. Jožefa nad Celjem v zahvalo, da je Bog strašno kugo od njih odvrnil. L. 1687 poslali so naši predniki vsled zaobljube vse štajarske dežele sredi glavnega mesta Gradca krasno štatvo presv. Trojice na čast. Na Trojiško nedeljo peljajo vsako leto Graški knezo-škof slovesno procesijo s presv. Rešnjem Telesom iz stolne cerkve k tej štatvi, v vedno zahvalo za odvrgnjenje kuge. Do najnovejšega časa sta se te slovesne procesije vdeleževala tudi g. ces. namestnik in g. župan Graškega mesta. Poslednjemu so liberalci zavolj tega v mestnem zboru veliko prizadejali. Te dni se je odpovedal svoji častni službi, katero je dolgo let v veliko zadovoljnost liberalnih Gradčanov opravljal. Odpovedal se je pa županstvu, ker radikalna stranka v mestnem zboru mu je že preveč nagajala. Ako se ne motim, bil je že on takrat župan Graškega mesta, ko so mestni očetje, ne da bi se bili s cerkveno oblastjo poprej dogovorili, dali podreti to štatvo zaobljube sredi glavnega mesta, češ, da je tam na poti, ter jo bodo na primernejšem prostoru postavili. Postavili so jo pa vstric vojaške bolnišnice na t. i. Karmelitskem trgu, kjer tako zapuščena stoji, da znaš Gradec trikrat prehoditi, pa je znabiti ne boš zapazil. Nek gimnazijalni profesor v Gradci je lani po časnikih, kakor se liberalcu spodobi, prav bogokletno pisaril zoper to zaobljubljeno procesijo, zlasti zoper šego, da se nje tudi gimnazijalci morajo vdeleževati. Znabiti njega zdaj v župana izvolijo? Se bo li novi g. župan upal teh procesij uradno vdeleževati, je še negotovo; dvomiti pa ni, da se jih bode g. cesarski namestnik tudi še za naprej vdeleževal.

Pretekli mesec razposlal je naš g. cesarski namestnik okrožnico po vsi Štajarski deželi, v kateri političnim oblastnjam naročuje, po vsi deželi zbirati milodarov, da se vstanovi nov zalog (fond) za ohranjenje in olepšanje te štatve presv. Trojice v Gradci. Poprosil je tudi oba knezo-škofijska ordinarijata, Sekovskega in Lavantinskega, naj bi svoji čast. duhovščini naročila v ta namen po cerkvah tri nedelje zaporedoma poberati milodarov za nov zalog za ohranjenje te zaobljubljene štatve presv. Trojice v Gradci. To se je že zgodilo in po naročilu našega prevzv. in mil. knezo-škofa se po vseh cerkvah ima v ta namen tri nedelje zbirati. Nastane le še vprašanje: Kdo bo pa ta nov zalog varoval ali oskrboval? Mar ne bode se zopet tako razkadir, kakor prvi? Zanimivo je še to: Zbirko je razpisal sam g. cesarski namestnik, „Graška Morgenpost“, ki se imenuje priloga Graškega uradnega lista, 3. t. m. pa pravi, da je o tem pobiranji še le iz „Gr. Volksbl.“ zvedela. Kako neki to? Zakaj se dela, kakor da bi še le iz tega konservativnega lista bila izvedela naredbo, katero je v mnogih iztisih izdal njen krušni oče — izdal za vso štajarsko deželo. Menda ne misli suma buditi, kakor da bi bili „hudobni klerikalci“ ta zalog zapravili?

Govorite razločno, Vi, Graški gospodje, ker drugače si bomo dvakrat premislili za Vas denarja pobirati, ali Vam tlako delati. Skušnja itak uči, da v Gradci za štajarske Slovence nimajo penezev — pač pa jih imajo dovolj za takšne zavode, ki v prvi vrsti le glavnemu mestu služijo.

Domače novice.

(Član c. kr. dež. šolskega sveta), ki bo ondi zastopal Ljubljanski mestni zbor, postal je gimn. profesor g. M. Pleteršnik. Volitev ta je prava in čast dela mestnemu odboru, kajti gosp. profesor je mož krotkega in mirnega značaja, nesebičen, brezstrasten in le vednosti živi. Boljšega člana bi pač ne bili lahko dobili.

(LXVII. odborova skupščina „Matice Slovenske“) bode v soboto 21. marca 1885. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Kongresnem trgu štev. 7. Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika LXVI. odborove seje. 2. Naznanila prvosedstva. 3. Poročilo tajnikovo. 4. Pretresanje tajnikovega poročila ob odborovem delovanju od 1. novembra 1883. l. do 28. februarja 1885. leta. 5. Oddaja tajnikove službe. 6. Posamezni nasveti.

(Odlikovanje.) Č. g. Šimna Robiča, administratorja na Sent Urški Gori pri Cerkljah, imenoval je c. kr. geologični državni ustav na Dunaji zarad zaslužnega delovanja v prirodoslovji za dopisovajočega člana svojega. G. Robič je eden najbolj marljivih in najbolj zvedenih prirodoslovcev pri

nas in je na prirodoslovnem polji v zvezi z učenjaki cele Evrope. Častitamo!

(Poslednje mestne seje) na 10. t. m. vdeležilo se je 23 mestnih odbornikov pod predsedništvom župana g. Grassellija. „Glasbena Matica“ se je po deputaciji zahvalila za podporo stavljeno v proračun za l. 1885.

V c. kr. deželni šolski svet volil se je namesto odstopivšega profesorja g. Šukljeja, profesor g. M. Pleteršnik z 17 proti 5 glasovi, ktere je dobil prof. g. Senekovič.

Odbornik g. Hribar sporoča o proračunu za leto 1885. Skupne potrebsčine znašajo 170.159 gld. 20½ kr., pokritja je pa 149.519 gld. 18 kr. Nepokritega ostane 20.640 gold. 1½ kr., za kar bodo večinoma ostanki po blagajnicah iz minolega leta zadostovali. Za 9000 gld. še ne pokritih potrebsčin stavlil se bo v mestnem zboru še poseben nasvet.

Odbornik g. Valentinčič predlaga, naj se magistratu naroči mestnemu odboru predlagati napeljavo plinove svečave po celem mestu izvzemši Hradeckijevo predmestje in pa močvirje, ker je plinova svečava zdatno ceneja memo petroleja. Tako n. pr. veljá plinova luč jedne svetilnice do 11. ure ponoči poprečno na leto 20 gld., petrolejeva slabša pa 34 gold. Predlog se sprejme in bodo predmestni prebivalci po Krakovem in Trnovem izvestno gosp. Valentinčiču zanj hvaležni.

Podžupan gosp. Petričič sporoča o pregledu mestnih blagajnic na 25. januarja 1885, da se je vse v redu našlo.

Po nasvetu odbornika gosp. Gogale dovoli se siroti po mestnem inženirji Polaku, gospdč. Ivanki Polakovi miloščina na tri leta po 60 gld. Dalje sporoča g. Gogala o proračunu obeh mestnih šol za minolo leto, ter o mestnem donesku 200 gold. za obrtno-pripravljevalni poduk na deških ljudskih šolah, in naj se polovica takoj odkaze. Odbor predlog sprejme.

Konečno sporoča g. Hribar še v imenu olepševalnega odseka o razširjanji Tivolskega parka proti novi cesti. Stroški se bodo pokrili iz svote za Tivolski grad že določene.

(„Novi Brencelj“) izšel je zopet in sicer, kakor sam pravi za postni čas. Začenja s postnim premišljevanjem na Kranjskem, potem prepusti besedo „jezični Žefi“ na Štajarskem. „Krišpin Krišpovič“ zagovarja volitve v kupčijsko in obrtniško zbornico. Ostanek je jako zanimiva drobnjav za kratek čas.

(Intronizacija) Poreško-Puljskega škofa dr. Flappa bo v nedeljo v Poreči.

(C. kr. eskadra) vojne mornarice priplula je v torek popoldne iz Pulja pred Trst, kjer se je zakotvila.

Razne reči.

— „Mrtva roka“. Kaločki kardinal-nadškof, dr. Ljudevit Haynald, vtemelil je v spomin rojstva nadvojvodinje Elizabete, hčere Njih. c. kr. Visokosti cesarjeviča Rudolfa in cesarjevičine Štefanije zaklad z glavnico 60.000 gold. in 20.000 gold. za stroške zidanja in notranje oprave ter ga imenoval „Elizabetinsko sirotišče“. Sirotišče ustrojeno je za 25 sirot, ktere se bodo v zavodu vzgojevale. Kr. ogerski naučni minister izreka v ogerskih službenih časopisih kardinalu-nadškofu hvalo za ta velik in patrijočen dar, ki ga je dal v korist javnega napredka. O taki darežljivosti prebogatih židov se nikoli ničesar ne čuje, pa so vendar njihovi časopisi imeli navado in drznost premoženje duhovnih dostojanstvenikov imenovati in psovati „mrtvo roko“, češ, da ti svoje premoženje in svoje dohodke nikdar ne obrnejo v korist ljudstva. Ogerski naučni minister nam ravno nasprotno potrjuje — židje in nasprotniki naše vere pa navadno radi o blagodušni porabi cerkvenega premoženja nepristransko (?) — molčijo.

Naj povemo še izgled iz današnjih časov, na stareje se tako ne moremo in ne mislimo ozirati. Kakor „Pesti Naplo“ pripoveduje, je primas in kardinal Simor kupil hišo ter jo dal na svoje stroške vrvnati za sirotišnico. K vsemu temu je pa pri stolnem korarskem kapitulu naložil 200.000, reci dvesto tisoč gold. (znabiti nakup hiše in pohišno orodje tudi ni manj stalo) kot glavnico za vedno obranjenje sirotišnice. — Če še dostavljamo, da je kardinal za prenovljenje in olepšanje kuplje Ostrogonke stolnice izdal čez 175.000 gold., toraj reči: stolnico in sirotišnico čez pol milijona! Koliko naprav je pa sicer še vstanovil ter izdal stotine tisočev za-nje? Koliko je sicer že storil kardinal Haynald, škof Samassa, škof Strossmayer in tako vsi drugi? Koliko pa stori „živa roka“ naših milijonarjev, židov itd.? Če kateri — pa kako redki in kako redko dá za kako javno potrebo 5, 10 tisoč,

kako razglasujejo to svetu vsi liberalni časopisi z največjo trobento, dasi je Kristus ravno nasprotno učil! Oj svet, svet kako si pač slep! Malo, nič vredno iz slabega namena dostokrat storjeno sprejme in do neba povzdiguješ, veliko preziraš ali celo zasramuješ: „Mrtva roka“!

— Car Nikolaj v Rusiji. Strogi vladar velike Rusije, car Nikolaj, je prišel na sled velikim tatvinam. Za njegovega časa se je namreč lotila država velikih del, pri katerih so se godile, kakor je še zdaj na Ruskem navada, velike goljufije. Ko je pa nastala Krimska vojska, so pa prišle vse te lepe reči na dan. Tu reče car Nikolaj svojemu sinu prestolo-nasledniku (Aleksandru II., očetu sedanjega carja) te-le za Rusijo znamenite besede: „Kakor se kaže, v celi Rusiji samo ti in jaz ne krađeva.“

— Strajk proti plinu. Kakor „Narodne Novine“ pišejo, je že stara pritožba Zagrebškega občinstva, zlasti tistega, ki mora kaj več trošiti za plin, da je ta primeroma predrag proti drugod. Kavarnarji, gostilničarji in posetniki hotelov so se nedavno dogovorili, da zahtevajo od plinarne, naj jim daje plin ceneje, sicer ga ne bodo več rabili. V tem smislu so se obrnili do ravnateljstva plinarne, ktero jim je, kakor se čuje, odgovorilo, da o njihovi zahtevi ne more ničesar odločiti, dokler ne izteče upravno leto, t. j. do 1. maja t. l., potem je plinarna pripravljena znižati sploh ceno plina od 19³/₄ na 18 kr., in tistim, ki ga kaj več rabijo, dati še 10 odstotkov rabata. Kakor čuje „Agramer Ztg.“, se kavarnarji in gostilničarji ne bodo nikakor zadovoljili s tem znižanjem, ampak so odločili, da nastopijo strajk, ako se ne zadovolji njihovim zahtevam. Kavarnarji in gostilničarji, ki so tej zavezi pristopili, zavezali so se skupno, da sklepi društva vežejo posameznega; kdor bi ne bil stanovit, ter bi poprej kakor preteče leto od strajka odstopil ter uvedel razsvitljavo s plinom, dolžan je plačati globe 500 gld. Kavarnarjem in gostilničarjem pridejo ravno prav najnovejše petrolejske svetilnice s tako imenovano solnčno razsvitljavo, ktere so posebno pripravne za večje prostore, ter imajo tako moč, kakor sto navadnih sveč in zraven tega dajejo veliko varnost. V nekaterih gostilnah se ne rabi več plin, ampak so že vpeljane nove svetilnice s petrolejem, ki svetijo na zadovoljnost gostov in gostilničarjev.

— V Sarajevu prišel je te dni na svitlo šematizem svečanstva za celo bosansko-hercegovinsko provincijo za l. 1885. Velja 70 kr. v nadškofjski kancelariji v Sarajevu.

— Odvažen pastir. V Oriovačkem okraji, Sibinski župniji, iz sela Slatinika pasel je svoje svinje mladenič Miha Koporčić, 17 let star, v tako imenovanem Jelasu, ki ni daleč od gozda Mlake. Mladenec se po pastirski navadi vsede, da obeduje. Svoj obed še ni končal, ko pride iz gozda volk in preplaši njegove svinje. Miha pusti jed in gre med svinje s psoma, da volka prežene, in res, volk pobegne. Ko se Miha obrne, zapazi, da gre volk zopet nazaj. Mladenec je v strahu pozabil svojo sekiro seboj vzeti, zatoraj zaupije svojim tovarišem, med kterimi so bili tudi oženjeni moške, da mu sekiro vržejo; ali zaradi strahu pobegnili so vsi, samo Peter Koporčić je ostal, ter mu tudi sekiro vrgel. Miha vzame sekiro in stopi za hrast, da volka pričaka in ga ubije. Ko se mu volk približa, hoče ga Miha s sekiro vdariti po glavi; ali ker je bil na eno oko slep, ga ne zadene dobro, ampak mu odseka samo desno uho. Volk sedaj razdražen, skoči na mladenca ter ga s prednjimi tacami objame za vrat, pograbi kapo na glavi in ga nekoliko na čelu rani. Pastir odtrse volka, pograbi sekiro ter preseka volku štiri rebra. Na to počne volk bežati, a v tem trenutku pričeče tudi Peter Koporčić ter v teku s svojo sekiro volku odseka eno zadnjih nog. Sedaj pa se osrčita Miha in Peter pa gresta za volkom. Peter mahne po njemu s kolom, ali volk zagradi kol z zobmi; Miha pa volka vdari s sekiro po glavi, in stoprav zdaj ostane volk mrtev na mestu. Nekteri so mislili, da je bil volk stekel; ali to ni bilo, ker ko so ga raztelesili, našli so čreva čisto prazna, toraj je volk napadel svinje le zaradi prevelike lakote.

— V naročje katoliške cerkve se je vrnil grško-nezedinjeni škof v Djeziré v Mezopotamiji prevz. g. Beynan el Aeraavy. Ž njim so storili isti korak še štirje duhovniki in nad sto vernikov. Na vzhodu se dani!

— Iz Braziliije. Pred nedavnim je bil od sv. očeta sprejet Belemski škof iz Braziliije in razkril namestniku sv. Petra rane, ktere je vsekala katoliški cerkvi ondotna prostozidarska vlada. Če tudi je to južno-amerikansko cesarstvo do malega katoliško, vendar vlada ondi še hujši verski boj kakor na Nemškem. Ali katoličanje, je dejal škof, so stanoviti in hočejo raje vse zgubiti, kakor odpovedati se svoji veri. Sv. oče so tolažili brazilijanski narod in ga potrdili v stanovitnosti, na to mu pa podelili apostolski blagoslov.

— Prav redki zaklad v Ameriki vpe-ljuje se pod imenom „zaklad vesti“, kamor se mečejo vsi denarji, ktere so jih državi poizneverili javni uradniki ali pa tudi drugi ljudje, kadar jih začne vest peči in pripoznajo dolžnost, ktera vsakega veže, da mora ukradeni povrniti. Ta zaklad je krasen izum in silno koristen za državno blagajno, ker nepoznani tatovi vračajo mnogokrat znamenite svote. Če k temu pristavimo, da spovedniki semkaj pri-

našajo še več svote, ktere jim izročujejo skesani tatovi, potem se bo sprevidila potreba in korist takega zaklada. Kako bi to bila koristna in lepa stvar, ko bi se to uvelo v nekih državah po Evropi. Kolikokrat se sliši in bere, da tudi ogromnih svot državnega denarja zgine brez sleda, a nikoli se ne sliši in ne čita, da bi se povrnilo, kakor bi bilo treba. Vidi se, da evropski železci laglje prebavljajo, nego ameriški. Ali morda pride to tudi od tod, ker javni uradniki večidel ne hodijo k spovedi.

Telegrami.

Dunaj, 12. marca. Železnični odsek sklenil je gledé raznih petecij, da bi se Trst naravnost zvezal z Rudolfovo železnico in da bi se ta zveza podaljšala preko Turov do Gizelne železnice, visoki zbornici predlagati, da naj se vse dotične peticije izročé visoki vladi s prošnjo, naj se na nje kolikor se dá, ozira, ter naj kolikor mogoče hitro državnemu zboru predloži načrt postave, ktera se bo na podlagi vseh dosedanjih in vsakojakih še bodočih študij za sposobno spoznala, da bo čuvala narodno-gospodarske koristi totranske polovice posebno pa, da bo povzdignila Tržaško trgovino.

Dunaj, 12. marca. V državnem zboru povdarjal je naučni minister na P. Greuterjeva očitavanja, da je bila vsa njegova dose-danja delavnost na to obrnjena, versko čut med narodom vkoreniniti. Pri oddajanju služeb na vseučilišči, in po srednjih šolah ravnal se je strogo po državnih temeljnih postavah. Da je slučajno sedaj večje število nekristjanov na univerzi nastavljenih, nima nikakega pomena pri predavanju medicinskih in prirodoslovskih vednostih. Tu je edino le sposobnost in spretnost merodajna. Minister neče, da bi ga kdo za najbolj občutljivo stran njegovega verskega prepričanja prijemal. Minister ponavlja, da so preiskovalni akti o škandalih na Dunajski univerzi že dovršeni in da so v Greuterjevih statističnih številkah večinoma le docentje prizadeti, pri kterih imenovanji vlada nima nikakega vpliva. Poglavitna reč je, da se po učnih zavodih krščanski-nravni duh ohrani, kar naučno ministerstvo na vso moč podpira. V naučnem ministerstvu vlada pravi krščanski duh. Če bi se pri nas vzbudilo tako vprašanje, kakor pri sosednji državi, se bo vlada ravno tako odločno postavila, kakor se je to v sosednji državi zgodilo.

Z nevoljo zavrača minister govornika in prizná, da je med uradniki že od nekdanj vtrjeno načelo, da vsa državna institucija le na verski podlagi trdno stoji in tega načela se bo minister tudi v naučnem ministerstvu krepko držal.

Hongkong, 12. marca. Francozje prisvojili so si kitajska stališča okoli Kelunga. Zgubili so pri tem 40 mrtvih in 200 ranjenih.

Umrli so:

9. marca. Angela Šonta, delavčeva hči, 4 leta, Poljanska cesta št. 18, Basilar Meningitis. — Reza Dresler, vojaškega oskrbovalnega mojstra vdova, 70 let, Kolodvorske ulice št. 31, otrpnjenje pljuč.

11. marca. Frane Pelko, ševlarjev sin, 8 let, Poljanska cesta št. 17, jetika. — Marija Pais, brusarjeva žena, 60 let, Poljanska cesta št. 13, jetika.

Tuji.

10. marca.

Pri **Matiči**: Deutsch, Kummel, Lutovsky, Haas, Zankel in Fuchs, trgovci, z Dunaja.

Pri **Stonu**: Weiss, Kaš in Braun, trgovci, z Dunaja. — M. Barac, tovarniški ravnatelj, iz Reke. — Frane Stamfer, učitelj, iz Trbovelj.

Pri **Južnem kolodvoru**: F. Rossi, trgovec, iz Trsta. Pri **Avstrijskem caru**: Vojteh Bučkop, zasebnik, iz Trsta. — Blaž Ložnik, zasebnik.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 49 gl., Rio 45, St. Domingo 56, Portorico 86, Cejlon 68—125, biserna 96, Java 59, Mokka 80—100.

Sladkor po 19.75—27.50 gld.

Dišave: poper 93 gl., žbice 69.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 17, iz Smirne 32, rozine 13, pomorance 2, limone 2.— za vsak zaboj, rožiči 4, mandeljni 80.

Olje: laško 70—100 gl., albansko 40—48, dalmatinsko 43, angleško 32.50, petrolej 9.25.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, teletnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 24 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, isterska 110.

Bombaž: ameriški 75, indijski 54.

Ježice po 22—28 gl.

Mast: maslo 95—100, angleška 52, ogerska 59, špeh 51.50.

Zito: pšenica ruska 7.25—8.75, laška 9.25, koruza 6.50, rž 7.50, oves 7, fižol 10, grah 13—15, riž laški 14—21, indijski 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

12. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 45 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	83 " 90 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 80 "
Papirna renta, davka prosta	99 " 20 "
Akcije avstr.-ogerske banke	866 " — "
Kreditne akcije	301 " 30 "
London	124 " 35 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 81 "
Francoski napoleond.	9 " 80 1/2 "
Nemške marke	60 " 55 "

Od 11. marca.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
" " 4%	99 " 55 "
" papirna renta 5%	94 " 40 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 105 " 40 "
Länderbanke	104 " 75 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	565 " — "
" državne železnice	306 " 50 "
" Tramway-društva velj. 170 gl.	215 " 60 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 129 " 50 "
4% " " " 1860	500 " 139 " 80 "
Državne " srečke iz l. 1864	100 " 172 " — "
" " " 1864	50 " 171 " 50 "
Kreditne srečke	100 " 178 " 75 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 19 " — "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	114 " — "
" Ferdinandove sev.	105 " 75 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " — "

Želodec

sme se pač gospodar in oskrbnik naših življenskih moči imenovati, ker le z njegovo pomočjo se zavžita jedila v tečnost spreminjajo.

Želodec je neutrudljiv in priden delavec, kteri se nikoli ne spočije in vedno le edino za ohranjenje našega zdravja skrbi.

Če pa ta nesebični pridni minister našega trupla le nekoli oboli, potem oslabijo takoj njegove moči, dobra njegova volja ne pomaga ničesar in ne more več svoje službe redno izvrševati in vsled tega trpimo le mi ljudje.

Koliko nevarnih bolezni ima svoj vzrok v slabem želodcu!!

Prva skrb vsacega človeka naj toraj bode, da varuje ta dragoceni organ svojega trupla pred vsakim napadom! In kaj je boljše sredstvo zoper vsako želodčno bolezen kakor

Piccolijeva želodečna esenca!

To esenco izdeluje lekarnar Piccoli v Ljubljani „pri angelu“. Dobro in koristne lastnosti te esence so predobro znane, toraj ni treba daljšega opisovanja. V kratkem e toliko, da ta Piccoli-jeva esenca zmerom zoper vsako želodčno bolezen gotovo pomaga!

Gospodu Gabrielu Piccoli-ju, lekarničarju v Ljubljani,

Z veseljem Vam poročam, da sem cvet za želodec, kojega Vi izdelujete, rabil z najboljšim uspehom pri težkem prebavljanju in zoper zlato žilo.

Trst dne 28. novembra 1883.

Dr. D. Agostini, praktični zdravnik in kirurg.

Cvet za želodec Ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja, ktereja sem velikokrat zapisoval bolnikom, je jako dobro sredstvo v slučajih zaprtja in zlote žile.

Provročuje hitro izpraznjenje brez bolečin in ne da bi dražil čreva.

Trst, meseca januarja 1884.

Dr. Cambon, zdravnik za ženske in oči.

Cvet za želodec, izdelan po izvrstnem lekarničarju G. Piccoli-ju, je prav dobro sredstvo proti vsem boleznim v želodcu in trebuhu, ki imajo svoj izvir v pomanjšanju živnih moči, zaradi česar morem podpisani z najmirnejšo vestjo priporočati ta cvet.

Trst, meseca januarja 1884.

Dr. vitez pl. Garacuechi, zdravnik Lloydove družbe.

Veliko let že zdravim s čistili različne bolezni, najboljše sredstvo pa je Vaš cvet za želodec, ki ima prednost, da povzročuje mnogo izpraznjenj, ne da bi dražil čreva.

Trst, dne 1. oktobra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska, toda ne razpošilja se manj kakor 12 steklenic, ki z zavojem in voznim pisnom stanejo 1 gl. 36 kr. Pri večjih naročilih primeren odpust. (13)

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila so zmiraj svežna za dobiti v lekarni **G. Piccoli-ja „Pri Angelu“** v Ljubljani, na Dunajski cesti,